

ภาพที่ช่วยให้ สยามยังอยู่ยัง ยืนยง

หม่อมราชวงศ์สังขดิศ ดิศกุล เล่าเรื่อง
พลเรือเอก สุเมธี เมืองมั่น และอาจารย์เรณู กิ่งกาญจนนา บันทึกลับ

ภาพที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ภาพนี้เป็นภาพที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงฉายพระบรมรูปคู่กับ พระเจ้าซาร์นิโคลาสที่ 2 ราชวงศ์โรมานอฟแห่งรัสเซีย ที่พระราชวังปีเตอร์ฮอฟ (Peterhoff) เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม พ.ศ. 2440 ในการเสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก ซึ่งเป็นการเยี่ยมเยียนตอบแทนและกระชับสัมพันธไมตรีที่ก่อนหน้านี้ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2433 พระเจ้าซาร์นิโคลาสที่ 2 พระองค์นี้ ซึ่งขณะนั้นดำรงพระยศเป็น "มกุฎราชกุมารแห่งกรุงรัสเซีย" ได้เสด็จแวะเยือนประเทศไทย ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นดำรงราชานุภาพ เป็นหัวหน้าคณะออกไปรับเสด็จ และถ้าจะกล่าวถึงความสำคัญของภาพนี้ คงต้องทราบถึงเหตุการณ์เสด็จประพาสยุโรปในครั้งนี้เสียก่อน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยมหาราช ทรงพระราชดำริว่า "ตั้งแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติมา ได้ทรงพระราชอุทิศสาธุเสด็จไปทอดพระเนตรการต่างประเทศ ถึงเมืองใหญ่น้อยนอกพระราชอาณาเขตนับได้หลายครั้ง การที่เสด็จประพาสเมืองต่างประเทศดังได้เสด็จมาแล้ว แม้เมืองเหล่านั้นเป็นแค่เมืองขึ้นของมหาประเทศ ซึ่งอยู่ในประเทศยุโรปก็ยิ่งเป็นเหตุให้เกิดการเจริญรุ่งเรืองแก่พระราชอาณาจักรเป็นอันมาก และถ้าเสด็จได้ถึงมหาประเทศเหล่านั้นเองประโยชน์ย่อมจะมีทวีขึ้นอีกหลายเท่า" ได้ทรงมีพระราชปรารภอยู่เช่นนี้เนื่องนิศย์ ทั้งได้ทรงรับถ้อยคำอัญเชิญเสด็จมาแต่พระมหากษัตริย์และเจ้านายต่างประเทศก็หลายคราว

สมัยนั้น อังกฤษได้ยึดครองประเทศต่างๆ เรื่อยมา จนกระทั่งถึงอินเดียและพม่าและถือว่าพม่า

เป็นส่วนหนึ่งของอินเดียแล้ว ก็เลยมาทางแหลมมลายู ฝ่ายฝรั่งเศสจึงอยากได้ดินแดนแถบนี้ไว้เป็นเมืองขึ้นของตนบ้าง อังกฤษจึงแนะนำไปยึดครองดินแดนที่ยังว่างอยู่ คือ ดินแดนที่อยู่ระหว่างอินเดียนับกับจีน คือ ดินแดนประเทศไทย เขมร ลาว ฉวน จนมาถึงประเทศไทยก็เกิดเหตุการณ์ ร.ศ.112 มีการยึดครองเมืองจันทบุรีไว้เป็นประกัน การชำระหนี้ค่าเสียหายที่ฝ่ายฝรั่งเศสเรียกร้อง

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงตัดสินพระทัยเสด็จประพาสยุโรปเป็นครั้งแรก ใน ร.ศ.116 เพื่อหาทางยับยั้งการรุกรานของชาติมหาอำนาจ

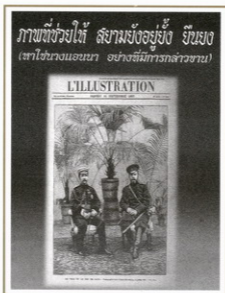
เมื่อพระองค์ทรงพบกับ พระเจ้าซาร์นิโคลาส ในโอกาสแรกทรงปรี๊ดทุกขี้ถึงเรื่องที่กำลังถูกคุกคามจากชาติมหาอำนาจในยุโรป หลังจากงานเลี้ยงพระกระยาหารค่ำอย่างเป็นทางการในวันที่ 4 กรกฎาคม พ.ศ. 2440 แล้วพระเจ้าซาร์นิโคลาส จึงทรงนัดให้พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จมาพบกันอีกครั้งในวันรุ่งขึ้น (5 กรกฎาคม พ.ศ. 2440)

และในเช้าวันนั้น จึงได้มีการฉายพระบรมรูปประวัติศาสตร์คู่กัน ดังปรากฏในภาพ

หลังจากนั้น พระเจ้าซาร์นิโคลาส มีรับสั่งให้ส่งภาพนี้ไปลงในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับที่ออกในเมืองหลวงของประเทศต่างๆ ในมหาทวีปยุโรป และได้ทรงเขียนอธิบายภาพด้วยพระองค์เองว่า "สยามเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา หากประเทศล้าหลังซึ่งมหาประเทศจะอาศัยเป็นมูลเหตุเข้ายึดครองมิได้"

เมื่อภาพนี้ ไปปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ที่กรุงปารีส ก็บังเกิดผลทันที ฝรั่งเศสส่งกองทหารของตนออกจากเมืองจันทบุรี และยุติการรุกรานประเทศไทย แต่บัดนั้น

ภาพที่ช่วยให้ สยามยังอยู่ยัง ยืนยง (หาใช่ทางแอนนา อย่างซีมีการ์กล่าวขาน)

การกระทำของพระเจ้าชาลส์นิโคลาสครั้งนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินวิเทศขยายชั้นสูง หรือทรงแสดงบทบาทนักการทูตชั้นเยี่ยม เพื่อยืนยัน การรุกรานประเทศไทยของชาติมหาอำนาจในยุโรป โดยแสดงให้เห็นทั่วโลกได้ประจักษ์ถึงความสัมพันธ์อัน แนบแน่นระหว่างพระองค์กับพระมหากษัตริย์ไทย

เท่ากับการประกาศให้ชาติอื่นๆ รู้ว่า "กษัตริย์พระองค์นี้เป็นเพื่อนของฉันนะ" ชาติที่คิดจะ รุกรานประเทศไทยต่อไป ก็ต้องหยุดชะงัก เพราะใน สมัยนั้นรัสเซียก็เป็นที่เกรงขามของชาติอื่นๆ ในยุโรป ประเทศสยามจึงได้ผ่านพ้นวิกฤติ ดำรงความเป็น เองราชอยู่ได้ตลอดมา

พระมหากษัตริย์และประชาชนชาวไทย ต่างก็ รู้สึกเศร้าโศกเสียใจในเหตุการณ์ปฏิวัติที่เกิดขึ้นใน ประเทศรัสเซีย เมื่อปี พ.ศ. 2457 เป็นเหตุให้ พระเจ้าชาลส์นิโคลาสและพระราชวงศ์ของพระองค์ถูก ปลงพระชนม์มูลเหตุนี้ทำให้เกิดขึ้นโดยजारชนคนหนึ่งชื่อ

"รัชปุติน" ซึ่งเยอรมันได้ส่งมาทำการในแนวหลัง ที่หมายก็คือในพระราชวังของพระเจ้าชาลส์นิโคลาส นั้นเอง ประจวบกับพระราชโอรสสมกฎราชกุมาร พระองค์เล็กของพระเจ้าชาลส์นิโคลาส และพระราชินี สมเด็จพระจักรพรรดินีอะเลคซันดราเฟโอโดรอฟนา ประชวรด้วยโรคพระโลหิตตกรักษาไม่ได้ รัชปุติน จึง ได้ปรากฏกายเข้ามาทำการรักษาแบบจิตรศาสตร์ (การสะกดจิต) จนอาการดีขึ้นอย่างมหัศจรรย์ จึงเป็น ที่นับถือเชื่อฟังของพระเจ้าชาลส์นิโคลาสและพระ ราชนินีเป็นอย่างมาก รัชปุตินได้กระทำทุกอย่างที่จะ ทำให้กองทัพรัสเซียอ่อนแอ โดยเสนอให้พระเจ้าชาลส์ นิโคลาสลับเปลี่ยนแม่ทัพนายกองเกิดความปั่นป่วน จนท้ายที่สุดกองทัพรัสเซียพ่ายแพ้ต่อเยอรมันใน สนามรบ พรรบอร์เชวิกส์จึงได้ถือโอกาสลุกขึ้นปฏิวัติ และปลงพระชนม์ชีพพระเจ้าชาลส์นิโคลาส พระ จักรพรรดินี พระราชโอรสและพระราชธิดาทั้งสิ้น